

Адаптація учнів 5 класу до навчання в старшій школі

*Класний керівник 5 класу,
вчитель біології
Дурнева І. Ф.*

Психологічні особливості учнів

Психологічна адаптація - це процес взаємодії особистості із середовищем, при якому особистість повинна враховувати особливості середовища й активно впливати на нього, щоб забезпечити задоволення своїх основних потреб. Процес взаємодії особистості та середовища полягає в пошуку й використанні адекватних засобів і способів задоволення основних потреб. До них належать: потреба в безпеці; фізіологічні потреби (в їжі, сні, відпочинку тощо); потреба у прийнятті та любові; у визнанні та повазі; у самоствердженні, самовираженні й розвитку «я».

Адаптація п'ятикласника

• Перехід учнів із початкової школи до середньої справедливо вважається кризовим періодом.

• Учням, які звикли до певних порядків початкової школи, потрібен час, щоб пристосуватися до нового темпу і стилю життя.

• Багаторічні спостереження педагогів та шкільних психологів свідчать про те, що цей етап неминуче пов'язаний зі зниженням успішності, хоча б тимчасовим.

• Упродовж одного – трьох місяців триває процес адаптації.

• У цей період відбуваються зміни у психіці дитини, трансформуються установлені життєві поняття, розвивається теоретичне мислення, пам'ять і сприйняття стають осмисленими.

• Якщо в початковій школі діти тільки ознайомлювалися з навчальною діяльністю, то в середній – опановують основи самостійних форм роботи, активніше розвивають пізнавальну інтелектуальну сферу.

Під час переходу до п'ятого класу найскладнішим для школяра виявляється адаптуватися до нового простору, нових вчителів, навчальних предметів, класного керівника.

Адаптація може тривати від одного місяця до року. Від класного керівника та інших вчителів вимагаються увага, терплячість, зацікавленість дитиною. Треба пам'ятати, що ти існуєш заради дитини, а вона – заради тебе, що дітям часто не вистачає любові та ласки, тому потрібно подарувати їм якомога більше турботи.

Методичні рекомендації

- Вчителям - предметникам, які читають у 5-х класах:
  - враховувати в навчально - виховному процесі вікові психофізіологічні особливості учнів;
  - враховувати труднощі адаптаційного періоду, вікові особливості п'ятикласників у виборі термінології, методичних прийомів;
  - не перевантажувати учнів надмірними за обсягом домашніми завданнями, дозувати їх з урахуванням рівня підготовки учня, гігієнічних вимог віку;
  - стежити за темпом уроку: високий темп заважає багатьом дітям засвоювати матеріал;
  - налагоджувати емоційний контакт з класом та з батьками учнів;

Методичні рекомендації

- Вчителям - предметникам, які читають у 5-х класах:
  - не використовувати оцінку як засіб покарання учня: оцінка досягнень повинна орієнтуватись на успіх, сприяти мотивації навчання, а не її зниженню;
  - фіксувати позитивну динаміку в розвитку кожного учня (не порівнювати учнів одного з одним, а порівнювати певні досягнення сьогодні і вчора);
  - розвивати навички самоконтролю, вміння оцінювати свою роботу і роботу класу;
  - забезпечувати наступність вимог між початковою і середньою школою;
  - на засіданнях методичних об'єднань розглянути критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи та здійснити порівняльний аналіз вимог в основній школі;

Методичні рекомендації

Вчителям - предметникам, які читають у 5-х класах:

- формувати активно – пізнавальне ставлення до свого предмету;
- розвивати навички самостійної роботи: користування додатковою літературою, словниками, довідниками, інтернет – ресурсами;
- спонукати учнів до вивчення правил, практичного їх застосування за допомогою інтерактивних методів (робота в групах, парах, форма діалогу);
- розвивати уважність, вміння зосереджуватися на окремих деталях;
- дотримуватися єдиних вимог до усного та писемного мовлення;
- на кожному уроці проводити фізкульт - хвилинки;
- виховувати почуття відповідальності за одержані знання, переконувати учнів у майбутньому їх застосуванні;

Методичні рекомендації

- Вчителям - предметникам, які читають у 5-х класах:
  - не створювати ситуацій, що травмують психіку, під час виставлення оцінок за контрольні роботи, семестрові тощо; виставляти оцінки не формально, а з урахуванням особистих досягнень кожного учня;
  - враховувати принципи роботи з обдарованими дітьми, які мають високі потенційні здібності;
  - під час навчально – виховного процесу та на уроках фізичного виховання , під час позаурочних, позашкільних заходів враховувати стан здоров'я школярів.

Вправи для успішної адаптації п'ятикласника

“Скажи мені на вушко”

**“Чим я можу тобі
допомогти”**

“Напиши мені листа”

“Подаруй мені посмішку”

Заохочення

Привітання

Аутотренінги

Адаптація п'ятикласників

Завдання класного керівника – забезпечити орієнтацію дітей у новому просторі.

Класний керівник може провести наступні заходи:

- ❖ **Година спілкування «Презентація вчителів»**
- ❖ **Фотовиставка «Знайомтеся, ваші вчителі»**
- ❖ **Бесіда – роздум «Як було на уроці» або «Ваші очікування»**
- ❖ **« Годину знайомства»**
- ❖ **«Знайомство з собою»**

Ознаки успішної адаптації

- задоволеність дитини процесом навчання;
- дитина легко справляється з програмою;
- ступінь самостійності дитини при виконанні нею навчальних зав-дань, готовність вдатися до допомоги дорослого лише ПІСЛЯ спроб виконати завдання самому;
- задоволеність між-особистісними стосунками з однокласниками і вчителем.

Виховання та навчання дітей – найдавніша людська справа, вона не на один день не молодша за людство; мабуть, тому здається нескладною справою: усі справляються, і ми справимося!

С.Соловейчик

Пам`ятка класному керівнику 5 класу

- Працюйте над формуванням колективу через різноманітні доручення, змінюючи групи.
- Розвивайте почуття колективізму через спільну турботу про престиж класу (зовнішній вигляд, успіхи в навчанні, максимальна участь у святах, естафетах, конкурсах).
- Пріоритет віддавайте індивідуальній роботі (спостереження, бесіди, анкетування, доручення).
- Уникайте «гострих» кутів, проявляйте стриманість, терплячість.
- Пам'ятайте: діти потребують ласки, ніжності, співучасті, турботи.
- Вчасно й мудро підтримуйте дитячу активність.
- Не забувайте: формування класного, батьківського колективу не менш важливе, ніж дитячого. Ретельно готуйтеся до батьківських зборів, проводьте сімейні вечори, активно залучайте батьків і вчителів-предметників до життя класу.

- Я точно знаю, що у старшій школі тобі сподобається,
- бо там, з нетерпінням,
- на тебе чекаю я.
- Зроблю все, щоб тобі було
- весело і комфортно,
- цікаво та затишно.
- Твій майбутній
- класний керівник.

